

VAS JULIANNA

KUTYAVILÁG

A menhelyi kutyák lélektana

Kutyavilág

A menhelyi kutyák lélektana

A kutya évezredek óta szimbiózisban él az emberrel, és ez alatt az idő alatt a kutyalélek már-már emberivé fejlődött. Akinek van kutyája, tudja, mindegyik egy külön egyéniség. Én egy kutyamentő egyesületnél dolgozva tapasztaltam ezt. Mikor először jártam a tanyán, kétféle reakcióval szembesültem a kutyák részéről: legtöbbször szinte mellbe vágtak kitörő lelkesedésükkel, azonnal a karomba simultak, vagy az ölembe ültek. Ezen nem lepődtem meg annyira, mert mindig is kijöttem a kutyákkal, de kissé furcsa volt, hogy egy szó nélkül megbíznak bennem. A többiek a kenneljeik biztos távolságából ugattak vagy morogtak meg. Mint később megtudtam, ők általában azok a kutyák voltak, akik a gyepmesteri telepeknél is szörnyűbb körülmények közül menekültek. Idővel azonban szinte mindegyikőjük szívébe beloptam magam, így olyan tulajdonságaikra és viselkedési jellegzetességeikre is fényt deríthettem, amik ismeretében sokkal jobban megértettem őket, és meg tudtam értetni magam velük.

2014. márciusa óta dolgozom önkéntesként a Lelenc Kutyamentő Egyesület tanyáján. Az egyesület gyepmesteri telepekről vagy korábbi tulajdonosoktól, rossz körülmények közül menti a legtöbb esetben testileg és/vagy lelkileg sérült állatokat. 50 férőhelyet tartanak fenn, de szinte állandóan teltház van. Nagy a mozgás – szinte minden hónapban több kutyát fogadnak örökbe – de a kimenők helyére azonnal érkeznek újak. Ugyanakkor több kutya évek óta várakozik egy örökbefogadóra. Az itt töltött idő alatt sok kutyát volt alkalmam megismerni, kit behatóan, kit kevésbé. Sokszor rádöbbsenem, hogy a kutyalélek sokkal mélyebb és bonyolultabb, mint ahogy azt a legtöbb ember gondolja.

Mit rontottunk el?

Napjainkban több a problémás kutya, mint valaha. Nem is kell ahhoz különösebb gonoszság vagy rosszindulat, hogy egy mindennapjait rohanásban élő, dolgozó ember úgy döntsön, nincs ideje javítani a kutyájával kialakult rossz viszonyon, így szerencsétlen eb egy

gyepmesteri telepen vagy egy állatorvosnál, eutanáziára bejelentve végzi. (Hangsúlyoznom kell, a gyepmesteri telep *nem menhely*, a magyar gyepmesteri telepeken az állatok legtöbbször méltatlan körülmények között zsúfolódnak össze, a létszám felett lévőket pedig akkor is elpusztítják, ha a viselkedésük nem antiszociális.) Véleményem szerint a kutyák legtöbb problémája a meg nem értettségéből ered. Ugyanis a kutya nem állat, de nem is ember. A kettő keveréke: gondolkodásában állat, érzelmeiben ember. Így ha az emberi gondolkodásmód szerint próbáljuk nevelni, nem valószínű, hogy érteni fogja, mit várunk tőle. Meg kell tanulnunk, hogyan értessük meg magunkat vele, ami már önmagában is nehéz feladat, ebben azonban rengeteg „szakkutyás” könyv vagy személy segíthet. Gyepmesteri telepről vagy menhelyről mentett kutya esetében a nehézségek megsokszorozódhatnak, mivel ezek az ebek az emberi természet legkegyetlenebb oldalával szembesülhettek.

Bántalmazottból bántalmazó

Többszöri bántalmazásra a kutya nagyon hasonlóan felel, mint az ember: agresszióval. Ennek gyakori megnyilvánulása a harapás, csipkedés. Ezek kezelése enyhébb esetben egyszerűen megoldható, de komolyabb probléma esetén indokolt szakember felkeresése, hiszen mindkét magatartásforma sérülést is okozhat. Viszont semmi esetre se gondoljuk, hogy a probléma kutyánk személyiségében rejlik! Egyik kutya sem „gonosz”, nem okoz fájdalmat a saját jókedve érdekében. A kutya legfőbb vágya, *életcélja*, hogy örömet okozzon gazdájának, így ha imádata tárgyát bántja, súlyos probléma állhat a háttérben. Ezek a viselkedési jellegzetességek legtöbb esetben többszörös trauma nyomai. Ugyanakkor nagyon ritka az olyan agresszív kutya, akit ne lehetne átnevelni (ehhez azonban biztonságos otthon és szerető gazdi szükséges, így menhelyen a legtöbb esetben csak csökkenthető az agresszív viselkedés mértéke, teljesen nem oltható ki a kutyából.)

Menhelyi kutyáknál az átnevelés már a legelején hatalmas akadályba ütközik: legtöbbször nem ismerjük a kutyák múltját, így az agressziót kiváltó okot sem. Így volt ez Rex, a *skót juhász-német juhász* keverék esetében, aki 2012-ben került a Lelenc tanyájára. Idős gazdája elhunyt, három évig élt egyedül egy kertben. A szomszédok

Rex

próbálták etetni, de valószínűleg tápláléka legnagyobb részét neki kellett megszereznie. Mikor a Lelenc csapata elment érte a faluba, ahol élt, az egyik önkéntessel eleinte barátkozni próbált, majd minden átmenet nélkül megharapta. Ez a viselkedése a tanyán eltöltött hosszú idő alatt sem nagyon változott, csupán annyiban, hogy a „balesetek” helyszíne hosszas nevelési próbálkozások után a kennelére szűkült. Ezért jutottunk egy idő után arra a következtetésre, hogy területvédő agresszióról van szó. Azonban így sem tudtuk teljesen megérteni a viselkedését: normális esetben, ahogy belépünk a kennelébe, támadnia kellett volna. Ő azonban egy ideig kerülgette az embert, odament barátkozni, majd ahogy az illető megsimogatta volna, támadott. Soha nem okozott komolyabb sérülést, azonban ahhoz eléggé erősen harapott, hogy fájdalmat okozzon. Ezután mindig otthagya az embert, és bűnbánó képet vágva kucorodott a házába. (Igen, a kutyáknak van arcimimikájuk, tudnak „képeket vágni”.) A viselkedését főként azért nem tudtuk értelmezni, mert nem ismertük a történetét és az agressziót eredetileg kiváltó okot, így ezt a problémáját sajnos élete végéig nem sikerült megszüntetnünk. Neo, egy idős *malamut* kan szintén hajlamos volt enyhébb agresszióra, ha jobb oldala felől közelítettünk hozzá, mert fejének azon oldalára kapta az ütések előző tulajdonosától. Mivel az ő esetében tisztában voltunk a viselkedés eredetével, ezt a szokását néhány hét alatt sikerült megszüntetnünk. Ezen kívül találkoztam még egy nagyon furcsa esettel Jack, a *német juhász-belga juhász* keverék személyében, akit egy gyepmesteri telepről mentettünk. Barátnőmmel mindketten tudtuk, hogy Jack a félelemre hajlamos erőszakosan reagálni, de mivel nem mutatta, hogy félne tőlünk, mindketten beültünk hozzá a kennelébe. Ha egy normális kutya fél a területére belépő embertől, eleinte elfutni, elbújni próbál, nem támad azonnal. Ezért volt furcsa Jack viselkedése, mivel ő leült előttem, szinte az ölembe mászva simogattatta magát, majd hirtelen morogni kezdett, és még mielőtt bármit tehettem volna, rám támadt. Barátnőm, aki hosszabb ideje dolgozik a tanyán, nyakörvével fogva elhúzta mellőlem a kutyát, majd mindketten gyorsan elhagytuk a kennelt. Utólag belegondolva észlelhettem volna Jack testbeszédén a félelemre utaló jeleket: farkát nem magasan csóválta, hanem alacsonyan tartva lengette, ami az érdeklődés mellett a félelmet is jelzi, valamint hátát is lefelé görbítette. Ezen kívül mereven bámulta az arcomat, és kereste a szemkontaktust. A többi háziállattal ellentétben a kutya általában nem érzékeli fenyegetésként, ha az ember keresi vele a szemkontaktust, de ő maga nem szokta saját akaratából felvenni azt. Ezt akkor persze nem vettem észre, így én is hibáztam, mivel lelkesen néztem vissza rá abban a tudatban, hogy biztosan szereti az arcom látványát.

A kutya agresszivitását sokféle kategóriába lehet sorolni, pl. területvédő, ételféltő agresszió. Ha emberre támad, legtöbbször félelmi agresszió áll a háttérben, a félelmet pedig a kiváltó dologhoz pozitív dolgok kötésével lehet kioltani. Ezért az eset után nem sokkal

Jack

visszatértem Jack kenneléhez, ahol farkát csóválva várt, mintha mi sem történt volna. Nem a személyemmel volt baja, nem *gyűlölt* (a kutya lehet dühös vagy agresszív, de szinte soha nem gyűlöl). Jutalomfalatokat gurígtattam a kennelje rácsa alatt, amiket örömmel fogadott, és a végén már a hátát sem görbítette, ahogy rám nézett (ebben valószínűleg az is segített, hogy leguggoltam hozzá, ezért kisebbnek látott). A végén már a kezemből is gond nélkül vette el az ételt. Nem valószínű, hogy dühből támadott rám. Feltételezhető (akár a gyepmesteri telepen) valaki bezárhatta egy szobába vagy kennelbe, és ott bántotta, így Jacknek berögződött az agyába, hogy a menekülés nem kifizetődő. A kutyaénál ugyanúgy van két válaszlehetőség a támadásra, mint az emberekénél: „üss vagy fuss”. Normális esetben a kutya, ameddig néhány lépést tud hátrálni, mindig a futást választja. Jacknél azonban teljesen kimaradt a futás, azonnal ütéssel reagált. Talán hozzám hasonló termetű lehetett az elkövető, ezért emlékeztettem rá Jacket. Szerintem ő maga sem volt teljesen biztos a dolgában, mivel ha tényleg bántani akart, akár vér is folyhatott volna (az ősei között biztosan volt németjuhász is, ennek a fajtának a legerősebb az állkapcsa, Jack azonban nem használta ki ezt az adottságot). Azonban én szinte karcolás nélkül megúsztam. Legközelebbi találkozásunkkor is boldogan üdvözölt a rács mögül, majd megkapta tőlem szokásos jutalomfalat-adagját. Kötelességemnek éreztem, hogy jóvátegyem a nézeteltérésünket, amiben valószínűleg én is hibás voltam. (Ez nem csak az én esetemben volt így. Szerintem, ha körültekintően vizsgálnák meg a kutyatámadásokat, az incidensek háttérében rengetegszer állna emberi hiba is.) Sajnos összeszokásunk tragikus módon félbeszakadt, mivel Jack szívféreg-kezelés közben váratlanul elpusztult.

Domináns, vadászik, vagy kedveskedik?

Gyakori probléma az ember-kutya kapcsolatban a dominancia kérdése. Ideális esetben a kutya kölyökkorában megtanulja, hogy gazdája a falkavezér, és az emberek felette állnak a

rangsorban. Ha viszont kölyökként nem foglalkoznak azzal, hogy ezt a tudatot kialakítsák benne, nem fog magától rájönni! Néhány gazdi azonban hajlamos túl komolyan venni ezt a kérdést (lehet dominancia, ha kutyánk egy ágyban alszik velünk, ha szeretetteljesen megrágcsál, vagy ha ránk helyezi mancsát, de nem *mindig* az!). A menhelyre bekerülő kutyák leggyakoribb viselkedési problémája a foglalkozáshiányból ered, és ilyenkor gyakran helyre kell tenni a fejükben a rangsort is.

Noir

Noir kutyánk, a fekete *óriás schnauzer* keverék egy „hétvégi apuka” tulajdonából érkezett a tanyára, aki azért „szerezte be”, hogy ha jön a gyerek, legyen kivel játszania. Biztosan nem gondolta végig körültekintően, hogy mivel jár egy kutya nevelése, mivel Noir egyáltalán nem tudta, hogy emberrel szemben mit engedhet meg magának és mit nem.

Egyszer le is videóztam Noir kedvelt szokását: öcsém (aki nem egy kistestű ember), a földön ült

törökülésben, mikor Noir csupa szeretetből felugrott rá, a földre döntötte, és nyalogatni kezdte. Mindezt iszonyú erőteljesen és vehemensen tette. Kutyatársával, Borcsával is pontosan így játszott, de ebből nem származott baj, mivel nagyjából azonos természetűek voltak. Noir csupán csak nem tudott különbséget tenni a játékban ember és állat között, és nem értette, hogy nem ő a falkavezér, és nem szabad durván játszania velünk. Ebben az esetben az ugrálás a dominancia jele volt. Ezt a viselkedést a farkasok között is megfigyelhetjük: a falkavezér mancsait felhelyezi a rangsorban alatta álló egyed hátára, valamint fölülről megnyalja a pofáját, mire az behódol neki: nyakszirtjét mutatja, vagy lefekszik a földre, és a hátára fordul. (Ezért nem szabadna hagyni, hogy egy kutya ledöntsön a lábunkról, mert azt behódolásként értelmezi.) Mivel Noir ekkor már elmúlt egyéves (a kutyák nagyjából egyéves koruktól ivarérettek, így számíthatjuk onnan a „felnőttkoruk” kezdetét), rengeteg foglalkozást igényelt megtanítani, hogy mi vagyunk a falkavezérek. Valószínűleg soha nem lesz egy kifejezetten gyengéd kutya, de részleges eredményeket elértünk vele. Voltak személyek, akiket maga felé helyezett a rangsorban (az öcsém nem volt ilyen), rájuk csak üdvözléskor próbált felugrani, de ha akkor helyre tettük, abbahagyta a kellemetlenkedést. Pórázon sétáltatni örökre nehéz feladat maradt, mivel mindig elfelejtette, hogy póráz van rajta. Viselkedését végül csak saját gazdája tudta számottevően alakítani örökbefogadás után.

A domináns viselkedéshez nagyon hasonlít, ha a kutya egy kis „vadászatot” kever a játékba. A labdázást is vadászösztönük miatt szeretik, és ez a vadászösztön „kulturált” kiélése.

A „kulturálatlan” pedig az, ha az ember játssza a préda szerepét. Ez nem jelent feltétlenül súlyos dolgokat: a kutya ilyenkor nem ugrik a torkunknak, legtöbbször nem is okoz sérülést. Gyakori, hogy az ember ruhájának szegélyét ráncigálja, felugrál rá. Kölyökkorban ez a szocializáció része. Ilyenkor az ember szerepe a folyamatban az, hogy megtanítsa a kutyát: ez a viselkedés vele szemben nem helyes. A foglalkozáshiányos kutyák következeképp ezzel nincsenek tisztában.

Jill, a *malinois belga juhász* kölyök egy gyepmesteri telepről érkezett hozzánk csont soványan, bolhásan. (Azért ismertetem ilyen részletesen a fajtáját, mert a malinois kutyák jellemző tulajdonsága az energikusság és a jelenlévő vadászösztön. Hadseregek is használják katonai célokra, nem csak bombakeresőként, valamint gyakori őrző-védő kutya. A Lelenc többek között belga juhász fajtamentő egyesület, így elég sok malinois kutyával találkoztam itt, de egész életemben csupán egyetlen egyszer láttam ilyen kutyát huzamosabb ideig egy helyben maradni. Igaz, az a példány eléggé idős volt.) Egy

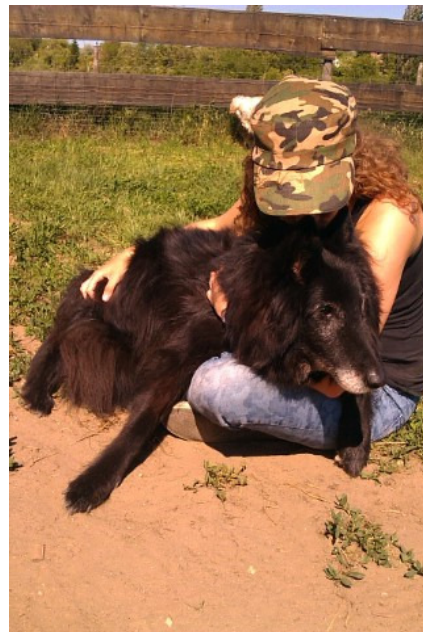

Jill

nappal a megérkezése után készült rólunk egy videó, melyen pórázal sétáltatom. Soványsága ellenére csak úgy cikázik előttem, két lábra állva, ha nem elég hosszú a póráz. A többi kutyát idegtépően magas hangon ugatta meg, és egyfolytában visított, ha nem vele foglalkoztunk. Megtanult felmászni a kennelje rácsán, hogy jobban kilásson. Mikor póráz nélkül játszani próbáltunk vele, gyakran ugrált fel ránk és rángatta meg ruhánkat. Ezt azonban nem csak egyszer tette: ebben lelte legfőbb szórakozását. Számára ez csupán ártatlan játék volt, minket azonban egyre jobban idegesített a viselkedése. Egy menhelyen, 50 kutya mellett nem volt elég időnk arra, hogy átneveljük, inkább csak kerültük a vele való találkozást (nem csak én – barátnőm sem kifejezetten kedvelte, csak távolról). Kiváló habitusa volt, hogy őrző-védő kutya legyen, de mi nem adunk ki kutyát munkára, csak házi kedvencnek. Egy idő után megtanulta, hogy hallgatnia kell a nevére, ekkor derült ki, hogy kellő foglalkozás mellett nagyon is okos és odaadó kutya. Ha elég idő állt volna rendelkezésemre és több tapasztalattal rendelkeztem volna, talán meg tudtam volna tanítani őrző-védő parancsok végrehajtására, mert a természete tökéletes volt hozzá: „vadászott”, ugyanakkor feszülten figyelt minket, és ha értette, mit várunk tőle, ezer örömmel teljesítette a kéréseinket. Miután gazdához került Németországba, már első este egy olyan képet kaptunk róla, amin embere lába mellett fekszik a kanapén, és angyali tekintettel mered a kamerára. Ennyit tesz a megfelelő foglalkozás.

Kutyáink néha furcsa módon próbálhatnak kedveskedni nekünk, amit esetleg félreértelmezhetünk. Külön könyvet lehetne írni azokról a viselkedési jellegzetességekről, amelyeket kutyák produkáltak. Ezek között szerepel a műmorgás, műharapás is, ami nem viselkedésbeli zavar, hanem a kutya személyiségéhez tartozik.

Sheriff egy öreg, gyönyörű, éjszínű belga juhász volt, akivel nagyon jó kapcsolatot alakítottam ki. Egyszer, mikor lehajoltam hozzá, úgy tett, mintha meg akarná harapni az arcomat. Ijedtemben azonnal elhúztam a fejemet, de szinte látszott Sheriff tekintetének huncut csillogásán, hogy mennyire jól szórakozik rajtam. Legközelebb, mikor úgy tűnt, arcom felé kap, nem mozdultam, csak becsuktam a szemem. Állkapcsa centikkel az arcom előtt csapódott össze, és végül egy „kutyapuszit” nyomott az arcomra. Ezt hívtuk „Sheriff-féle kattogós puszinak”. Ezután két hasonló szokású kutyával találkoztam: mindketten skót juhász szukák voltak, de nem volt közöttük rokon szál, nem is egy időben tartózkodtak a menhelyen. Mandy és Maya is puszi-osztás közben kattogtatta a fogait az arcomtól milliméterekre, ami

Sheriff

Sheriff halála óta nagyon hiányzott, ezért örültem a gesztusnak. Harry, a meglepően kisméretű bernátheági kan az egész tenyeremet a szájába véve csócsálta, de sosem okozott fájdalmat, és tudtam, szeretetből teszi. Őneki nincs keze, hogy megfogja az enyémet, talán ezzel pótolja, gondoltam. Jáde, az egyik gondozó mentett keverék kutyája az ölemben gurítgatta kedvenc labdáját, miközben kedélyesen morgott, én pedig csak remegve figyeltem, nehogy combon harapjon. Nem tette meg. Azonban a legfurcsább és legegységibb kutya, akivel valaha

Tchibo

találkoztam, kétségtelenül Tchibo, az akita keverék. Népes családból érkezett, ahol láncon élt. Családja egy idő után érthetetlen módon félni kezdett tőle. Altató lövedékkel kilövelték, ezután került hozzánk. Találkoztam vele érkezése után: magába fordult, szomorú volt, de legfőképpen azt sem tudta, mit kezdjen az emberekkel és a szeretetükkel. Az akitákat egygazdás kutyaként írnak le, akik minden idegennel bizalmatlanok.

Tchibo mostanra ennek szinte szöges ellentéte: mindenkit szeret. Elégé nagy, lehet vagy 30 kilogramm, így kissé meglepett, mikor először borult az ölembe. Ezt azóta minden találkozásunkkor megteszi. Úgy ficáncol, mint egy hal, miközben szájába veszi a kezemet, és óvatosan végigkopogtatja fogaival. Mintha fakopáncs lenne, és ellenőrizné, hogy férges vagyok-e. Néha meghúzkodja ruhám ujját, de egy figyelmeztető szóra abbahagyja. És ami a legfontosabb: még sohasem okozott nekem fájdalmat.

A bátor kutya a cél

Kutyákkal való foglalkozást illetően egész életemben az ösztöneimre hagytam, *megpróbáltam a kutya fejével gondolkodni*. Így is számos kudarc ért, ezért úgy döntöttem, elolvasom egy igazi „szakkutya” szerző kutyanévelésről szóló könyvét. Rengeteg érdekes és hasznos tanácsot találtam benne, de végig éreztem, hogy a kiképzési módszereket nem mentett kutyákra szabta. Ekkor kezdtem gondolkodni: mi is a különbség a mentett és a nem mentett kutyák között?

A mentett kutyák gyakran félnek teljesen ártalmatlan dolgoktól is. Ennek általában az oka, hogy nem érzik magukat biztonságban. Nem csak ott, abban az adott szituációban, amikor a félelem jeleit mutatják, hanem huzamosabb ideje. Ez mindig az elszenvedett bántalmazás eredménye. Ilyenkor egyfolytában olyan éberek, mintha bármikor rájuk támadhatnának, és az ártalmatlan dolgoktól is félnek (esetleg olyanoktól is, amikkel még nem volt rossz tapasztalatuk). Az állapotuk ilyenkor hasonló a *poszttraumatikus stressz-szindrómában* (PTSD) szenvedő veteránokéhoz: hajlamosak teljesen természetes helyzetben is félni, esetleg agresszívan viselkedni, túlságosan éberek, valamint gyakran mutatnak depresszív állapotra utaló jeleket mutatni. (Még nem bizonyították, hogy a PTSD létezik a kutyáknál is. Viszont az első világháború során a katonalovaknál feljegyezték a harctéri idegsokkra hasonlító viselkedést, ami a PTSD egyik típusa. Én nem zárom ki, hogy a menhelyre bekerülő kutyák egy része PTSD-ben szenvedhet.) Ilyenkor tartanak a gyorsan vagy furcsán mozgó, hevesen gesztikuláló, hangosan beszélő emberektől. Félnek hétköznapi tárgyaktól, mint például kutyagumi-gyűjtő lapát vagy gereblye. De ami számomra a legfurcsább: gyakran nem mernek bemenni ajtókon, akkor sem, ha azok tárva-nyitva állnak, és teljesen látható, mi van mögöttük. A nem mentett kutyák ezzel szemben félhetnek háztartási eszközöktől (se szeri, se száma azoknak az anekdotáknak, melyek során az elkényeztetett házi kedvenc „rátámadt” a porszívóra), de ez a túlzott éberség nem jellemző rájuk. Mikor a tanyán tartózkodom, sokat

vagyok együtt a tulajdonos két *angol szetterével*, Eperrel és Cosmóval. Nekik szinte nincs is félelemérzetük. Gondolkodás nélkül lopják el az ételt, vagy ha ellopni nem tudják, ugatnak érte, a lábam *alá* fekszenek, lerúgnak az ágyról: egy szó, mint száz, egyáltalán nem tartanak tetteik következményeitől. Eközben Loren, a 9 éves *groenendael belga juhász*, aki talán bennem bízik meg a legjobban az összes önkéntes és gondozó közül, még tőlem is elmenekül és engem is megmorog, ha a közelében ülve túl gyorsan mozdítom meg a lábam. Hillary-t, a fiatal *bernáthegyi keveréket* egyszerűen nem tudom rávenni, hogy bemenjen a kennel ajtaján, akkor sem, ha én megyek be előtte. Belmondo, a 2 éves belga juhász akármennyire jól viselkedik velem a kennelen kívül, ha megállok az ajtajában, messzire menekül tőlem, miközben ugatva követeli, hogy menjek el.

Loren

Még rengeteg hasonló történetet tudnék példaként felhozni, de egy közös ezekben a kutyákban: mindegyikük többszöri bántalmazásnak volt kivéve. Félelmüket ebben az esetben jutalmazással lehet enyhíteni: sokat kell simogatni őket, de csak akkor, ha ők kérik. Akkor is kaphatnak jutalomfalatot, ha nem csináltak semmit, amiért meg kellene dicsérni őket: ez erősíti a biztonságérzetüket. Ha az ehhez hasonló viselkedésük megszűnt, az azt jelenti, hogy tudják, nem lesz több bántalmazásban részük, segítséget kapnak az emberektől, akik körülveszik őket, valamint igazán szeretik őket.

Akkor lehet tudni egy kutyáról, hogy biztonságban érzi magát, ha szemtelenkedni kezd. Rengeteg levélben olvastam, amit újdonsült gazdáktól kaptunk, hogy „Buxi jól érzi magát nálunk, már rosszalkodik”. Ezt nem iróniából írják: tökéletesen tükrözi a valóságot. Ha örökbe fogadunk egy mentett kutyát, aki többszörös bántalmazásnak volt kitéve, de az otthonunkban ezer örömmel lopja el az orrunk elől az ételt, fekszik keresztbe a kanapén pont akkor, mikor mi ülnénk le oda, vagy kirugdos minket a saját ágyunkból, biztosak lehetünk benne, hogy jó munkát végeztünk.

Hogyan mentsük meg egy kutya életét?

Ennyi nehézség ismeretében az emberekben jogosan merül fel a kérdés: miért érdemes menhelyi kutyát örökbe fogadni? Megharaphat, lehet szeparációs szorongása, mindentől fél... Az én személyes véleményem szerint azért, mert megmentünk vele egy életet. Ha gyepmesteri telepről választunk társat, akkor az övét, ha pedig menhelyről, akkor azét, aki a helyére érkezik. Lehet, hogy a kutyáknak ezt nem tudjuk elmagyarázni, de nincs is szükség rá, mert érzik. Tudják, mi vár rájuk a gyepmesteri telepeken, érzékelik a félelem és a halál szagát. Mikor elviszi őket valaki onnan, tisztában vannak vele, mi elől menekültek meg, és ki mentette meg őket. A menhelyen pedig szembesülnek azzal, hogy akikkel ott találkoznak, nem maradnak mellettük életük végéig, nem a *társaik*. Ezért minden erejükkel próbálnak megfelelni nekünk, hogy soha többé ne kelljen elválniuk tőlünk. Tehát felfogják a helyzetüket.

Akit ez eddig nem győzött meg, számomra van még egy nagy különbség mentett és nem mentett kutya között: a kettőnk kapcsolata. Én úgy tapasztaltam, hogy a nem mentett kutyához a gazdája viszonyulása hasonló, mint egy gyerekhez (nem arról a szociális betegségről beszélek, amikor valaki kutyával pótolja a gyerekhányt). Ilyenkor a kutya legtöbbször kölyökkora óta a gazdájával él, a gazda tanította mindenre, egymáshoz szocializálódtak. Ezzel szemben a mentett kutyával a kötődés jobban hasonlít egy párkapcsolathoz: más a két fél múltja, mások a szokásaik, de mégis megtalálják a közös hangot. Küzdenek egymásért, ketten az egész világ ellen.

Ha úgy döntöttünk, eljött az ideje, hogy megosszuk otthonunkat, életünket és szeretetünket egy hálás négylábúval, érdemes megfogadni néhány jó tanácsot az örökbefogadással kapcsolatban.

1. Ne a fajtát válasszuk, hanem a személyiséget!

Ha a habitusáért szeretünk egy fajtát, kiváló kutya lehet számunkra a fajta egy egyede, vagy egy hozzá hasonló keverék. Viszont ha csak azért akarunk például egy husky-t, mert „olyan szép kék a szeme és olyan cuki”, akkor nem megfelelően választottunk. Husky-t azért akarjunk, hogy az év minden időszakában hosszú sétákat tegyen velünk, és hajnali kettőkor felkeltsen minket, miközben népe dalát énekli a teliholdnak. Ez az összes többi fajtára is igaz: körülményeinket, elvárásainkat, a kutya igényeit alaposan felmérve, *ne a külsőségek alapján válasszunk!* Ugyanakkor ne feledjük: az utcai keverék is ugyanúgy tud szeretni, mint a legelőkelőbb tenyészetből származó, pedigrés kutya!

2. MÉRJÜK FEL A KUTYA HELY-ÉS IDŐIGÉNYÉT KORÁTÓL ÉS MÉRETÉTŐL FÜGGŐEN!

Tévedés, miszerint a nagy kutyának kert kell, a kicsi pedig elfér a lakásban. Való igaz, vannak társasági kutyák, akiket szinte a lakáséltre tenyésztettek. Azonban egy fiatal, ereje teljében lévő terriernek gyakran több mozgásra van szüksége, mint egy idősödő juhászkutyának, pedig méretük mást sugall. Ugyanakkor alig létezik olyan kutya, akit ne lehetne *megfelelő testmozgás mellett* lakásban is tartani.

3. Az idős kutyáknak is joguk van a családhoz!

Sokaktól hallottam, hogy csak kölyökkutyát hajlandóak befogadni, mert csak azok tudnak beilleszkedni az új életükbe, vagy csak azok fogadják el gazdájuknak az embert. *Ez nem igaz.* Az idős kutyák ugyanúgy tudnak szeretni, sőt, talán jobban keresik az ember társaságát, míg a fiatalok vígan játszanak fajtársaikkal. Egy kezdő kutyatartó számára sokkal jobb döntés örökbe fogadni egy idősödő kutyát, mint egy hebrencs kölyköt, akinek a megneveléséhez tapasztalat szükséges.

4. Ivartalaníttassunk!

Ha olyan állatmentő szervezettől fogadunk örökbe, ahol ivarosán adják örökbe a kutyákat, ivartalaníttassunk. Nem jó kifogás, hogy a beavatkozás drága, mivel a kutyatartás megfelelő körülmények között már önmagában is pénzigényes. Az ivartalanítással rengeteg súlyos betegséget megelőzhetünk, amik akár kutyánk életébe is kerülhetnének (vagy ha már a pénznél tartunk, sokkal drágább lenne a gyógyíttatásuk, mint a kutya megelőző jellegű ivartalanítása). Ugyanakkor ne feledjük: a mi kutyánk is azért került gyepmesteri telepre vagy menhelyre, mert valaki nem ivartalaníttatta a saját kutyáját...

5. Alaposan nézzünk utána, kitől szándékozunk örökbe fogadni!

Magyarországon rengeteg csodálatos állatmentő csapat harcol a kutyákért. Ők méltó körülmények között tartják a mentvényeiket, vagy ideiglenes befogadóhoz küldik őket, ameddig nem kerülnek végleges otthonba. Ugyanakkor jelen vannak a megélhetési állatvédők is, akik a kutyák részére küldött adományokból tartják fenn magukat. Jellemzőik: kevés beszámoló a kutyák hogylétéről, hirtelen betegség vagy váratlan, agresszív kitörések miatti altatások, rossz hír a többi állatvédő körében. Ezek a szervezetek többnyire pénzt is kérnek az örökbefogadásért, amit mások ingyenesen ajánlanak fel.

6. Csak akkor fogadjunk be kutyát, ha úgy gondoljuk, élete végéig gondoskodunk róla!

Ha tudjuk, hogy életkörülményeink gyorsan változhatnak, számos szervezet kínálja fel az ideiglenes befogadás lehetőségét, amikor egy, még gazdátlan mentvénynek biztosítunk helyet otthonra találásáig. Ha komolyan gondoljuk az örökbefogadást, számoljunk azzal,

hogy kutyánk megbetegedhet, nehezebb lesz vele az utazás, valamint szabadidőnk nagy részét rá kell majd szánnunk. Cserébe ő az egész szívét fogja adni nekünk. Nem szerethet minket életünk végéig, ezért csak addig fog szeretni, ameddig az ő élete tart. De ezalatt folyton körülöttünk forognak majd a gondolatai, rólunk álmodik, és minden erejével azon lesz, hogy boldoggá tegyen minket.

